

12. Az első (párizsi) Pánafrikai Kongresszus határozata (1919)

Az amerikai földön, 1900-ban kezdeményezett panafrikai mozgalom az 1900-ban megrendezésre került panafrikai konferencia után 1919-től kezdve elkezdte nemzetközi Pánafrikai Kongresszusok szervezését, főként európai fővárosokban. Itt közöljük az első Kongresszus határozatát. Fő fogalmazója W.E.B. Du Bois volt. (Megjegyezzük, hogy egyes források az 1900-as konferenciát az első Pánafrikai Kongresszusként tartják nyilván, s így az 1919-es párizsi Kongresszus több forrásban másodikként szerepel.)

- (a) A Szövetséges és Társult államok készítsenek az afrikai honos lakosság védelmére olyan törvénykönyvet, amely hasonló a tervezett nemzetközi munka-törvénykönyvhöz.
- (b) A Nemzetek Szövetsége létesítsen állandó hivatalt, amelynek speciális feladata legyen ezen törvények végrehajtásának ellenőrzése, a bennszülöttek politikai, szociális és gazdasági boldogulása érdekében.
- (c) A világ négerjei követelik, hogy ezentúl az afrikai honos és az afrikai származású embereket az alábbi elvek értelmében irányítsák:
 - (i) *Föld:* a földdel és annak kincseivel a bennszülött lakosság rendelkezék, amely mindenkor annyi földterület tényleges tulajdonjogával bírjon, amennyit jövedelmezően meg tud művelni.
 - (ii) *Tőke:* A tőkebefektetést és a koncessziók megadását olymódon kell szabályozni, hogy a lakosság kizsákmányolása és az ország természeti kincseinek kiapasztása megakadályoztassék. A koncessziók mindig időben korlátozottak és állami ellenőrzésnek alávetettek legyenek. Figyelembe kell venni a lakosság szociális igényeit és a hasznot a lakosság szociális és anyagi boldogulása céljára meg kell adózatni.
 - (iii) *Munka:* A rabszolgaságot és a testi fenyítést meg kell szüntetni, a kényszermunkát is csak bűncselekmény büntetéseként szabad alkalmazni. A munka általános feltételeit az állam határozza meg és szabályozza.
 - (iv) *Oktatás:* Minden bennszülött gyermek legyen jogosult közköltésen megtanulni saját, valamint a gyámország nyelvén olvasni és írni, továbbá az ipar valamelyik szakágában kiképzést nyerni. Az államnak ezenfelül lehetővé kell tenni minél nagyobb számú bennszülött felsőfokú műszaki vagy kulturális oktatásban való

részvételét. Az itt folyó oktatáshoz bennszülött tanári testületet kell biztosítania.

- (V) *Az Állam:* Biztosítani kell az afrikaiak számára a kormányzásban való részvétel jogát, mihelyt ezt fejlődésük lehetővé teszi, azon elv alapján, hogy a kormány van a lakosságért és nem a lakosság a kormányért. Nyomban lehetővé kell tenni, hogy részt vállalhassanak a helyi és törzsi kormányzásban, az ősi szokásjognak megfelelően. Ezt a részvételi lehetőséget fokozatosan kell szélesíteni, olyan arányban, ahogy a kiképzés és a tapasztalatok módot nyújtanak rá, a magasabb állami hivatalokra is, amíg aztán, a kellő időben, Afrikát az afrikaiak elgondolása szerint irányítják majd... Ha bármikor is bebizonyosodna, hogy afrikai származásúak nem részesülnek megfelelő bánásmódban bármely állam részéről, vagy az, hogy valamely állam szándékosan kirekeszti néger származású tanult polgárait vagy alattvalóit a politikai vagy kulturális testületekből, úgy a Nemzetek Szövetsége feladata legyen erre a haladó világ figyelmét felhívni.

(Közli: Colin Legum: PanAfricanism.

Frederick A. Praeger, New York, 1963, pp. 133–134.)